

EUROOPAN KOMISSIO

TAUSTATIEDOTE

13. joulukuuta 2017

Kysymyksiä ja vastauksia – EU27-maiden ja Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisten oikeudet brexitin jälkeen Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen neuvottelijoiden yhteisen raportin mukaan

Tässä tausta-asiakirjassa on tietoa EU27-maiden ja Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisten oikeuksista brexitin jälkeen. Tiedot perustuvat yhteisymmärrykseen, johon Euroopan unionin ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen neuvottelijat pääsivät Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 50 artiklan mukaisten neuvottelujen ensimmäisessä vaiheessa. Jos 15. joulukuuta kokoontuvassa Eurooppa-neuvostossa vahvistetaan, että neuvotteluissa on edistytty riittävästi, Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 50 artiklaan perustuva erosopimus – johon kansalaisten oikeudet perustuvat – olisi laadittava yhteisen raportin ja muita eroon liittyviä kysymyksiä koskevien neuvottelutulosten pohjalta. Seuraavassa tulkitaan yhteistä raporttia vain tiedotustarkoituksessa. Lopullisen erosopimuksen sisältö voi olla erilainen. [\[1\]](#)

Sopimuksen soveltaminen henkilöihin

Keiden oikeudet erosopimuksella suojataan?

Sopimuksen suoja koskee unionin kansalaisia, jotka oleskelevat unionin kansalaisten vapaata liikkuvuutta koskevan EU:n lainsäädännön mukaisesti laillisesti toisessa EU-maassa Yhdistyneen kuningaskunnan eropäivänä.

Oleskelun edellytykset pysyvät samoina kuin EU:n nykyisen lainsäädännön mukaan. Erosopimuksen mukaisen aseman vahvistamista koskevat päätökset tehdään sopimuksessa vahvistettavin puolueettomin perustein (***eli niissä ei ole harkinnanvaraa***). Päätöksiin sovelletaan myös vapaata liikkuvuutta koskevassa direktiivissä säädetyt ehtoja. ***Direktiivin 6 ja 7 artiklassa annetaan oikeus enintään viiden vuoden oleskeluun niille, jotka työskentelevät tai joilla on riittävät taloudelliset varat ja sairausvakuutus. Viisi vuotta laillisesti oleskelleille annetaan direktiivin 16–18 artiklassa oikeus pysyvään oleskeluun.***

Erosopimuksessa ei edellytetä, että henkilön on oltava eropäivänä fyysisesti kyseisessä maassa, vaan tilapäinen poissaolo, joka ei vaikuta oleskeluoikeuteen, on sallittua.

Saavuin Yhdistyneeseen kuningaskuntaan kaksi vuotta sitten, ja työskentelen paikallisessa sairaalassa. Saanko jäädä tänne, kun Yhdistynyt kuningaskunta eroaa unionista?

Kyllä. Sopimuksen mukaan voit jäädä, jos jatkat työskentelyä (tai joudut lopettamaan työnteon tahtomattasi vapaata liikkuvuutta koskevan direktiivin 7 artiklan 3 kohdassa säädetyllä tavalla). Brexit ei vaikuta oleskeluoikeuteesi: sen ehdot säilyvät samanlaisina kuin silloin, kun sovelletaan EU:n vapaata liikkuvuutta koskevaa lainsäädäntöä, mutta sinun on haettava Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisilta vahvistus asemallesi. Kun laillinen oleskelu on kestänyt viisi vuotta, voit hakea oleskeluoikeutesi muuttamista pysyväksi, jolloin saat enemmän oikeuksia ja paremman suojan.

Olen britti, ja asun ja työskentelen Luxemburgissa. Onko minun jatkettava työnteoa, jotta säilytän oikeuteni täällä?

Yhteisen raportin mukaan toisessa jäsenvaltiossa kuin kansalaisuusmaassaan oleskeleviin unionin kansalaisiin sovelletaan samoja ehtoja kuin oleskeluoikeuteen EU:n vapaata liikkuvuutta koskevan lainsäädännön nojalla. Pääperiaatteen mukaan nämä ehdot täyttyvät, jos

- unionin kansalainen on työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja,
- hänellä on riittävät varat ja sairausvakuutus,
- hän on ehdot täyttävän unionin kansalaisen perheenjäsen tai
- hän on jo saanut pysyvän oleskeluoikeuden (***johon ei sovelleta enää mitään ehtoja***).

On mahdollista vaihtaa ryhmästä toiseen, jolloin oikeutesi säilyy niin kauan kuin täytät ainakin yhden ryhmän edellytykset.

Olen asunut Yhdistyneessä kuningaskunnassa vuodesta 2005 ja saanut pysyvän oleskeluluvan. Muuttuuko tilanteeni brexitin jälkeen?

Sinun on haettava uudenlaista pysyvää asemaa ("erityisasemaa") Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön nojalla. Koska sinulla kuitenkin jo on nykyiseen vapaata liikkuvuutta koskevaan lainsäädäntöön perustuvan pysyvän oleskeluoikeuden todistava asiakirja, hallinnollinen menettely on hyvin kevyt. Sinun on vain esitettävä henkilöllisyystodistus, ilmoitettava mahdollisista rikostuomioista ja osoitettava, että asut edelleen Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Uusi oleskelulupa myönnetään sinulle maksutta.

Olen Yhdistyneen kuningaskunnan kansalainen. Saavuin kaksi vuotta sitten Saksaan työskentelemään rakennusalalla. Valitettavasti minulle sattui hiljattain työtapaturma, ja olen pysyvästi työkyvytön. Toivon, ettei minun tarvitse lähteä brexitin jälkeen!

Ei sinun tarvitse. Jos joutuu lopettamaan työskentelyn työtapaturman aiheuttaman pysyvän työkyvyttömyyden vuoksi, saa EU:n vapaata liikkuvuutta koskevan lainsäädännön nojalla oikeuden pysyvään oleskeluun. Tämä oikeus säilyy brexitin jälkeen.

Suojellaanko niitä unionin kansalaisia millään tavalla, jotka saapuvat Yhdistyneeseen kuningaskuntaan työnhakuun joitakin kuukausia ennen brexitiä?

Kyllä. Työpaikkaa Yhdistyneessä kuningaskunnassa brexitin tapahtuessa etsivä unionin kansalainen saa jäädä, kuten nykyisinkin, kuuden kuukauden ajaksi saapumisestaan (***ehkä hieman pidempäänkin, jos hänellä on todellinen mahdollisuus löytää pian työpaikka***). Kun sallittu työnhaku aika on kulunut, hänen on poistuttava, ellei työpaikkaa ole todellisuudessa löytynyt ja ellei hänellä ole riittäviä varoja itsensä elättämiseen.

Asun Lontoossa, mutta käyn Pariisissa töissä. Voinko jatkaa työskentelyä Ranskassa brexitin jälkeen?

Kyllä. Sopimuksella suojellaan myös rajatyöntekijöitä. Voit jatkaa työskentelyä Pariisissa, vaikka asut Lontoossa.

Saavuin Yhdistyneeseen kuningaskuntaan kaksi vuotta sitten, mutta en ole löytänyt työpaikkaa. Olen tällä hetkellä rahaton. Voinko jäädä maahan brexitin jälkeen?

Yhteisen raportin mukaan toisessa jäsenvaltiossa kuin kansalaisuusmaassaan oleskeleviin unionin kansalaisiin sovelletaan samoja ehtoja kuin oleskeluoikeuteen EU:n vapaata liikkuvuutta koskevan lainsäädännön nojalla. Pääperiaatteen mukaan nämä ehdot täyttyvät, jos

- unionin kansalainen on työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja,
- hänellä on riittävät varat ja sairausvakuutus,
- hän on ehdot täyttävän unionin kansalaisen perheenjäsen tai
- hän on jo saanut pysyvän oleskeluoikeuden (**johon ei sovelleta enää mitään ehtoja**).

Jos unionin kansalainen ei täytä näitä ehtoja brexitin tapahtuessa, hänellä ei ole laillista oikeutta jäädä Yhdistyneeseen kuningaskuntaan, vaan hänen tilanteensa riippuu siitä, päättävätkö Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset kohdella häntä suotuisammin kuin sopimus edellyttää. Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset ovat esimerkiksi ilmoittaneet, että ne eivät pyydä henkilöiltä, joilla on riittävät varat (mukaan lukien opiskelijat), todisteita kattavasta sairausvakuutusturvasta.

Saavuin Yhdistyneeseen kuningaskuntaan useita vuosia sitten elääkseni yhdessä brittiläisen puolisoni kanssa. Hän on toimintarajoitteinen, ja minä hoidan ja avustan häntä. Luulen, että minulla on laillinen oleskeluoikeus Yhdistyneessä kuningaskunnassa, mutta olen huolestunut siitä, suojaako erosopimus minua millään tavalla brexitin jälkeen?

Erosopimus suojaa vain niitä unionin kansalaisia, jotka asuvat Yhdistyneessä kuningaskunnassa brexitin tapahtuessa unionin vapaan liikkuvuuden edellytysten mukaisesti.

Ne unionin kansalaiset, jotka asuvat Yhdistyneessä kuningaskunnassa kansallisen lainsäädännön nojalla (**kuten Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisten perheenjäsenet**) mutta eivät täytä EU:n vapaan liikkuvuuden edellytyksiä, voivat jatkaa oleskelua kansallisen lainsäädännön mukaisesti, koska brexit ei vaikuta siihen.

Yhdistyneen kuningaskunnan lupaus olla vaatimatta kattavaa sairausvakuutusta on yksipuolinen eikä se ole sitova. Voiko siihen luottaa?

Tavoitteena on turvata oikeuksien säilyminen voimassa olevan EU:n lainsäädännön mukaisina, ei enempää eikä vähempää.

Kattava sairausvakuutus on selkeä laillista oleskelua koskeva edellytys, jotta henkilö ei muodostu rasitteeksi. Siitä säädetään vapaata liikkuvuutta koskevan direktiivin 7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa. Yhdistynyt kuningaskunta on ilmaissut, ettei se aio soveltaa kattavaa sairausvakuutusta koskevaa ehtoa eikä **"tutkia työpaikan aitoutta"** aseman vahvistamista koskevassa hakumenettelyssä. [2]

EU27-maat ovat EU:n nykyisen lainsäädännön mukaan vapaita menettelemään samoin (direktiivin 2004/38/EY 37 artikla).

Olen britti, ja isäni työskentelee Portugalissa. Asun hänen kanssaan ja käyn paikallista koulua. Saanko jäädä Portugaliin?

Kyllä saat. Sopimuksella varmistetaan, että kaikki perheenjäsenet, jotka oleskelevat brexitin tapahtuessa laillisesti unionin kansalaisen kanssa Yhdistyneessä kuningaskunnassa tai jossakin EU27-maassa, saavat jatkaa oleskelua ennen brexitiä voimassa olleiden ehtojen mukaisesti siitä riippumatta, ovatko he unionin kansalaisia.

Olen korealainen puoliso. Tulin Yhdistyneeseen kuningaskuntaan neljä vuotta sitten asuakseni aviopuolisoni kanssa, joka on unionin kansalainen. Avioliittomme on kuitenkin ajautunut vaikeuksiin ja haluan hakea avioeroa, mutta pelkään, mitä oleskeluoikeudelleni tapahtuu brexitin jälkeen.

Yhteisen raportin mukaan EU:n vapaata liikkuvuutta koskevan lainsäädännön mukainen suoja, jota EU:n ulkopuolelta kotoisin olevat puoliset tietyin edellytyksin nauttivat erotessaan unionin kansalaisesta, säilyy. Sinä täytät nämä edellytykset. Kun avioero saa lainvoiman, sinun on kuitenkin osoitettava Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisille, että täytät samat vapaan liikkuvuuden edellytykset, joita sovelletaan unionin kansalaisiin. Kun jatkuva laillinen oleskelu on jatkunut viisi vuotta, voit hakea pysyvää asemaa Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

Tulin vuosia sitten Yhdistyneeseen kuningaskuntaan Tšekin kansalaisena. Olen hiljattain saanut myös Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisuuden. Minkälainen minun asemani kaksoiskansalaisena on jatkossa?

Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisuus antaa sinulle ehdottoman oikeuden oleskella Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Kansalaisuuden saamisen myötä oleskeluusi Yhdistyneessä kuningaskunnassa ei enää sovelleta vapaata liikkuvuutta koskevaa direktiiviä. Toisaalta Tšekin kansalaisena kuulut myös erosopimuksen soveltamisalaan. Voit sen vuoksi vedota **sopimukseen esimerkiksi perheenyhdistämiseen liittyvissä oikeuksissa**.

Olen britti, ja asun perheeni kanssa Italiassa. Ymmärtääkseni oikeuteni oleskella Italiassa suojataan – mutta entä oikeuteni palata Yhdistyneeseen kuningaskuntaan perheeni kanssa?

Sopimus suojelee henkilöitä, jotka ovat käyttäneet oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen ja asuvat muussa jäsenvaltiossa kuin jonka kansalaisia he ovat. Se ei suojele niitä, jotka asuvat kansalaisuusmaassaan, riippumatta siitä, ovatko he palanneet kotimaahansa ennen brexitiä vai sen jälkeen. Heidän oikeuksiinsa sovelletaan kotimaan sääntöjä.

Perheenjäsenet

Asun ja työskentelen Yhdistyneessä kuningaskunnassa avopuolisoni kanssa. Lähitulevaisuuden suunnitelmimmme kuuluu lapsen hankinta. Olisiko meidän vauhditettava suunnitelmaa ja hankittava lapsi ennen brexitiä?

Ei tarvitse kiirehtiä. Sopimuksella varmistetaan, että Yhdistyneessä kuningaskunnassa asuviin unionin kansalaisten perheisiin ennen brexitiä ja sen jälkeen syntyvät lapset saavat asua maassa. Joissakin tapauksissa nämä lapset saavat Yhdistyneen kuningaskunnan lain mukaan maan kansalaisuuden sen kansalaisuuden lisäksi, jonka lapsi saa vanhemmiltaan.

Asun Yhdistyneessä kuningaskunnassa puolisoni kanssa, joka on unionin kansalainen. Minulle on myönnetty EU:n oleskelulupakortti. Voinko jäädä tänne brexitin jälkeen?

Kyllä, voit jäädä. Sopimus suojaa kaikkia perheenjäseniä, jotka ovat oleskelleet Yhdistyneessä kuningaskunnassa laillisesti unionin kansalaisen kanssa ennen brexitiä. He saavat jäädä, mutta heidän on haettava uudenlaista asemaa (erityisasemaa) ja uudenlaista Yhdistyneen kuningaskunnan oleskeluoikeusasiakirjaa.

Asun Yhdistyneessä kuningaskunnassa adoptiolapseni kanssa. Saammeko pysyä yhdessä?

Kyllä saatte. Sopimus suojaa kaikkia perheenjäseniä, jotka ovat oleskelleet Yhdistyneessä kuningaskunnassa laillisesti unionin kansalaisen kanssa ennen brexitiä. Adoptiolapsia kohdellaan samalla tavalla kuin biologisia lapsia.

Hain useita vuosia sitten Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisilta lupaa muuttaa serkkuni luokse Edinburghiin, koska hän oli huoltajani. Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset hyväksyivät hakemukseni ja antoivat minulle EU:n oleskelulupakortin. Mitä minulle tapahtuu?

Voit jäädä maahan. Sopimus suojaa kaikkia perheenjäseniä, jotka ovat oleskelleet Yhdistyneessä kuningaskunnassa laillisesti unionin kansalaisen kanssa ennen brexitiä. He saavat jäädä, mutta heidän on haettava uudenlaista asemaa (erityisasemaa) ja uudenlaista Yhdistyneen kuningaskunnan oleskeluoikeusasiakirjaa.

Olen Yhdistyneessä kuningaskunnassa asuvan unionin kansalaisen rekisteröity kumppani. Aikomukseni on muuttaa hänen luokseen, mutta työ pitää minut kotimaassani vielä neljä vuotta. Voinko enää muuttaa brexitin jälkeen?

Kyllä. Sopimus suojaa aviopuolisoiden tapaan myös kumppaneita, jotka ovat unionin kansalaisen kanssa rekisteröidyn parisuhteen osapuolia brexitin tapahtuessa, vaikka he eivät asuisi kumppaninsa kanssa Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Voit muuttaa kumppanisi luokse Yhdistyneeseen kuningaskuntaan, kunhan olet edelleen hänen rekisteröity kumppaninsa siinä vaiheessa, kun olet muuttamassa.

Olen Yhdistyneessä kuningaskunnassa asuvan unionin kansalaisen veljenpoika. Aikomukseni on muuttaa setäni luokse, mutta opiskelu pitää minut kotimaassani vielä neljä vuotta. Voinko enää muuttaa brexitin jälkeen?

Sopimus ei suojaa unionin kansalaisten etäisempiä sukulaisia (**lukuun ottamatta pysyvää parisuhdetta**), joilla on sukulaisuussuhde unionin kansalaiseen brexitin tapahtuessa mutta jotka eivät silloin asu tämän kanssa. Jos haluat muuttaa sukulaisesi luokse brexitin jälkeen, asiaan sovelletaan Yhdistyneen kuningaskunnan maahanmuuttolainsäädäntöä.

Asun ja opiskelen Cardiffissa. Vaimoni asuu ulkomailla pienen lapsemme kanssa. He haluaisivat muuttaa luokseni, kunhan valmistun ja olen löytänyt työpaikan. Voivatko he tehdä niin brexitin jälkeen vai pitääkö heidän kiirehtiä?

He voivat muuttaa luoksesi brexitin jälkeen. Sen lisäksi, että sopimus suojaa perheenjäseniä, jotka ovat oleskelleet laillisesti unionin kansalaisen kanssa Yhdistyneessä kuningaskunnassa ennen brexitiä, se suojaa myös perheenjäseniä, jotka ovat olleet unionin kansalaisen lähisukulaisia brexitin tapahtuessa, vaikka he eivät asuisi Yhdistyneessä kuningaskunnassa. He voivat muuttaa luoksesi brexitin jälkeen, kunhan olette edelleen naimisissa siinä vaiheessa, kun vaimosi aikoo tulla maahan.

Asun ja työskentelen Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Olen vielä naimaton, mutta toivon meneväni joskus naimisiin. Realistisesti se voi tapahtua vasta brexitin jälkeen. Pystyykö tuleva puolisoni muuttamaan luokseni Yhdistyneeseen kuningaskuntaan? Entä jos saamme lapsen?

Sopimus ei suojele niitä, jotka menevät naimisiin unionin kansalaisen kanssa brexitin jälkeen. Tässä tapauksessa puolisoon sovelletaan Yhdistyneen kuningaskunnan maahanmuuttosääntöjä. [\[3\]](#) Tuleva lapsi voi asua ennen brexitiä Yhdistyneessä kuningaskunnassa asuneen unionin kansalaisen kanssa, jos tämä on lapsen huoltaja.

Oleskeluoikeudet

Opiskelen brittiläisessä yliopistossa. Jos kaikki menee hyvin, valmistun vuonna 2020. Voinko jäädä maahan ja hakea siellä töitä?

Kyllä. Voit jäädä maahan brexitin jälkeen opiskelijana, kuten nytkin, tai esimerkiksi työnhakijana tai työntekijänä. Viiden vuoden oleskelun jälkeen voit hakea uudenlaista pysyvää asemaa **(ns. erityisasema) Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön nojalla**. Ennen brexitiä Yhdistyneessä kuningaskunnassa asuneet unionin kansalaiset voivat vaihtaa ryhmästä toiseen: opiskelijasta voi tulla **työntekijä**, työntekijä voi siirtyä eläkkeelle (jolloin hänen katsotaan myös **elättävän itsensä**) ja itsensä elättäjä voi alkaa opiskella ja niin edelleen.

Olen britti, ja olen työskennellyt Alankomaissa vuodesta 1995. Aion jäädä eläkkeelle vuonna 2023. Haluaisin tietää, voinko jäädä maahan eläkkeelle jäätyäni.

Kyllä. Viisi vuotta työskenneltäsi olet jo saanut Alankomaissa pysyvän oleskeluoikeuden, johon ei sovelleta enää mitään ehtoja **(kuten että työskentelyn olisi jatkuttava)**.

Asun Yhdistyneessä kuningaskunnassa äitini kanssa, joka työskentelee insinöörinä. Käyn koulua, mutta tulevaisuudessa haluaisin perustaa oman kukkakaupan. Voinko jäädä maahan ja aloittaa työnteon opintojeni päätyttyä?

Kyllä. Sinulla ei ole ainoastaan oikeutta asua Yhdistyneessä kuningaskunnassa, vaan saat myös pitää kaikki EU:n vapaan liikkuvuuden tarjoamat mahdollisuudet, jotka nykyinen lainsäädäntö

tarjoaa unionin kansalaisille. Voit työskennellä, opiskella tai harjoittaa liiketoimintaa taikka pysyä kotona huolehtimassa perheenjäsenistäsi.

Tulin Yhdistyneeseen kuningaskuntaan kaksi vuotta sitten opiskelemaan. Viime vuonna vietin viisi kuukautta Italiassa Erasmus+-vaihdossa, minkä jälkeen palasin brittiyliopistooni. Toivottavasti tämä ei vaikuta kielteisesti oleskeluoikeuteeni Yhdistyneessä kuningaskunnassa!

Sillä ei ole vaikutusta oikeuksiisi. Kun olet oleskellut Yhdistyneessä kuningaskunnassa yhtäjaksoisesti viisi vuotta (**mukaan lukien oleskelu sekä ennen brexitiä että sen jälkeen**), voit hakea uudenlaista pysyvää asemaa ("erityisasema"). EU:n vapaata liikkuvuutta koskevan lainsäädännön mukaan alle kuuden kuukauden poissaolo vuodessa ei katkaise oleskelun yhtäjaksoisuutta. Nämä takeet sisältyvät myös yhteiseen raporttiin.

Tulin Yhdistyneeseen kuningaskuntaan kolme vuotta sitten, ja olen työskennellyt siitä lähtien itsenäisenä ammatinharjoittajana. Voinko saada täällä pysyvän oleskeluoikeuden, ja jos voin, millä ehdoilla?

Kun olet oleskellut Yhdistyneessä kuningaskunnassa laillisesti viisi vuotta (**mukaan lukien oleskelu sekä ennen brexitiä että sen jälkeen**), voit hakea uudenlaista pysyvää asemaa ("erityisasema").

Sopimuksen mukaan toisessa jäsenvaltiossa kuin kansalaisuusmaassaan oleskeleviin unionin kansalaisiin sovelletaan samoja ehtoja kuin oleskeluoikeuteen EU:n vapaata liikkuvuutta koskevan lainsäädännön nojalla. Pääperiaatteen mukaan unionin kansalaisen oleskelu on laillista, jos

- hän on työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja,
- hänellä on riittävät varat ja sairausvakuutus, tai
- hän on ehdot täyttävän unionin kansalaisen perheenjäsen.

Kun olet oleskellut Yhdistyneessä kuningaskunnassa yhtäjaksoisesti ja laillisesti viisi vuotta, voit hakea uudenlaista pysyvää asemaa (erityisasema) ja saat uudenlaisen Yhdistyneen kuningaskunnan oleskeluoikeusasiakirjan. Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset ovat ilmoittaneet, että ne eivät pyydä henkilöiltä, joilla on riittävät varat (mukaan lukien opiskelijat), todisteita kattavasta sairausvakuutusturvasta.

Olen britti, ja olen asunut Itävallassa vanhempieni kanssa yhdeksän vuotta. He ovat molemmat töissä. Onko minulla oikeus oleskella Itävallassa brexitin jälkeen?

Kyllä. Viisi vuotta EU:n jäsenvaltiossa asuttuasi olet jo saanut pysyvän oleskeluoikeuden, johon ei sovelleta enää mitään ehtoja (**kuten että sinun olisi edelleen oltava perheenjäsen**). Tämä oikeus turvataan yhteisessä raportissa.

Minulla on pysyvä oleskeluoikeus Yhdistyneessä kuningaskunnassa, jossa olen syntynyt ja kasvanut. Yliopisto-opintoni ovat pitkällä, ja olen jo saanut hyvän työtarjoituksen Slovakiasta. Minulle on tarjottu kolmivuotista sopimusta, mutta pelkään, että lähdettyäni Yhdistyneestä kuningaskunnasta en voi enää palata. Huolehdinko turhaan?

Brexitin aiheuttamissa poikkeusolosuhteissa sopimus estää Yhdistyneen kuningaskunnan uudenlaisen pysyvän oleskeluoikeuden ("**erityisasema**") raukeamisen, jos välillä oleskellaan muualla vähemmän aikaa kuin yhtäjaksoisesti viisi vuotta. Kun olet hakenut erityisasemaa ja Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset ovat sen vahvistaneet, voit poistua Yhdistyneestä kuningaskunnasta enintään viideksi vuodeksi ja palata menettämättä tätä asemaa.

Olen asunut ja työskennellyt Yhdistyneessä kuningaskunnassa 15 vuotta. Toivon, että voin jäädä Yhdistyneeseen kuningaskuntaan brexitin jälkeen. Voitteko vahvistaa, että saan pitää oikeuteni ja etuuteni rajoittamattoman ajan?

Sopimuksen mukaan oikeuksille ei ole päättymispäivää. Kaikki erosopimuksen soveltamisalaan kuuluvat henkilöt saavat pitää oikeutensa elämänsä loppuun.

Sopimuksessa kuitenkin määrätään, että tietyt oikeudet saattavat raueta tietyissä olosuhteissa. Esimerkiksi uusi pysyvä oleskeluoikeus Yhdistyneessä kuningaskunnassa ("**erityisasema**") raukeaa, jos henkilö on sieltä poissa yhtäjaksoisesti yli viiden vuoden ajan.

Ei ole oikeudenmukaista, että Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaiset jäävät jumiin siihen maahan, jossa he asuvat brexitin tapahtuessa, koska yhteisessä raportissa ei mainita oikeutta EU:n sisäiseen liikkuvuuteen brexitin jälkeen.

Todennäköisesti Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaiset eivät "jää jumiin", vaikka vielä ei ole päätöksiä siitä, missä määrin he voivat työskennellä, perustaa yrityksiä, opiskella, hakea etuuksia tai saada sairaanhoitoa nykyisen asuinmaansa ulkopuolella. Vaikka lopullinen erosopimus ei tarjoaisikaan EU-maissa asuville briteille oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen koko EU27-alueella, EU:lla on yksityiskohtaiset säännöt kolmansien maiden kansalaisten oikeudesta liikkua EU:n sisällä.

Asun pysyvästi Yhdistyneessä kuningaskunnassa, ja saan sosiaaliavustuksia. Ymmärtääkseni saan jäädä Yhdistyneeseen kuningaskuntaan brexitin jälkeen, mutta saanko edelleen tarvitsemani avustukset?

Kyllä. Kaikki Yhdistyneessä kuningaskunnassa asuvat unionin kansalaiset, joilla on oikeus uudenlaiseen asemaan brexitin jälkeen, säilyttävät sekä oleskeluoikeutensa että oikeuden yhdenvertaiseen kohteluun. Tämä tarkoittaa sitä, että jos he olivat oikeutettuja johonkin etuuteen, oikeuteen tai etuun ennen brexitiä, se säilyy heillä jatkossakin.

Olen unionin kansalainen ja opiskelen brittiläisessä yliopistossa. Joudunko maksamaan korkeampia lukukausimaksuja brexitin jälkeen? Voinko saada opintolainaa?

Kaikki Yhdistyneessä kuningaskunnassa asuvat unionin kansalaiset, joilla on oikeus uudenlaiseen asemaan brexitin jälkeen, säilyttävät sekä oleskeluoikeutensa että oikeuden yhdenvertaiseen kohteluun.

Opiskelijoille, jotka ovat aloittaneet opintonsa Yhdistyneessä kuningaskunnassa ennen brexitiä, tämä tarkoittaa sitä, että he maksavat jatkossakin samat lukukausimaksut kuin britit ja voivat saada siihen opintolainaa. Opiskelijoiden elinkustannuksiin tarkoitettujen tukien, kuten opintoavustusten tai elinkustannuksiin tarkoitettujen lainojen, osalta erosopimuksen soveltamisalaan kuuluviin EU:n opiskelijoihin sovelletaan samoja sääntöjä kuin tähänkin asti.

Näitä oikeuksia voidaan tulevaisuudessa muuttaa kansallisen politiikan mukaisesti samalla tavalla kuin Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisiin sovellettavia sääntöjä.

Euroopan unionin tuomioistuimen toimivalta päättyy kahdeksan vuoden kuluttua. Tarkoittaako tämä sitä, että myös minun oikeuksieni voimassaolo päättyy brexitin jälkeen?

Oikeuksiesi voimassaololla ei ole päättymispäivää **(mutta ne voivat raueta tietyissä olosuhteissa, esimerkiksi jos olet pitkään poissa kyseisestä maasta).**

Vaikka Yhdistyneen kuningaskunnan tuomioistuinten mahdollisuus pyytää unionin tuomioistuimelta erosopimuksen tulkintaa on tarkoitus rajata kahdeksaan vuoteen, aika on riittävän pitkä sen varmistamiseksi, että unionin tuomioistuin ehtii antaa ratkaisunsa merkittävimmissä kysymyksissä.

Muilta osin erosopimukseen ei liity ajallisia rajoituksia vaan erosopimus pysyy suoraan ensisijaisena oikeusperustana verrattuna sen kanssa ristiriidassa oleviin kansalliseen lainsäädäntöön tai kansallisiin toimenpiteisiin. Yhdistyneen kuningaskunnan tuomioistuinten on myös otettava huomioon unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö.

Huomaan, että oleskeluoikeus perustuu EU:n vapaata liikkuvuutta koskevassa lainsäädännössä vahvistettuihin perusteisiin, sellaisena kuin unionin tuomioistuin on niitä tulkinnut, mutta tietääkseni Yhdistynyt kuningaskunta ei ole soveltanut niitä oikein vaan se on noudattanut väärää tulkintaa.

Yhteinen raportti tekee selväksi, että silloin kun oleskeluoikeus perustuu EU:n vapaata liikkuvuutta koskevassa lainsäädännössä vahvistettuihin perusteisiin, niitä on tulkittava Euroopan unionin tuomioistuimen päätösten mukaisesti. Jos Yhdistynyt kuningaskunta tukeutuu virheelliseen tulkintaan, joka on ristiriidassa unionin tuomioistuimen päätösten kanssa, unionin tuomioistuimen tulkinta menee etusijalle. Lisäksi Yhdistyneen kuningaskunnan tuomioistuinten on otettava asianmukaisesti huomioon unionin tuomioistuimen tulkinnat myös eron tapahduttua.

Rikollisuus ja väärinkäytökset

Olen asunut ja työskennellyt Yhdistyneessä kuningaskunnassa 11 vuotta. Muutama vuosi sitten sain rikoksesta viiden kuukauden vankeustuomion. Vaikuttaako vankeusrangaistus oikeuksiini?

Rikollisella toiminnalla voi olla seurauksia oleskeluoikeuden kannalta yhtä lailla nykyisessä EU:n vapaata liikkuvuutta koskevassa oikeudessa kuin erosopimusta sovellettaessa. Jos rikos on tehty ennen brexitiä, sovelletaan nykyisiä vapaata liikkuvuutta koskevan direktiivin sääntöjä **(VI luku).**

Kaikki ennen brexitiä tapahtuneen rikoksen perusteella tehtävät päätökset, jotka vaikuttavat oleskeluoikeuteen, on tehtävä tapauskohtaisesti, sillä maasta voidaan poistaa ainoastaan sellainen rikoksentehtäjä, jonka käyttäytyminen muodostaa todellisen, välittömän ja riittävän vakavan uhan, joka vaikuttaa johonkin yhteiskunnan olennaiseen etuun.

Mitä tapahtuu EU:n kansalaisille, jotka ovat saaneet erosopimuksen nojalla oikeuden jäädä Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja jotka syyllistyvät vakavaan rikokseen?

Brexitin jälkeen tehdyn rikoksen tapauksessa sovelletaan kansallista lainsäädäntöä. Yhdistyneessä kuningaskunnassa tämä tarkoittaa sitä, että maasta poistamista harkitaan, jos henkilö on syyllistynyt rikokseen, josta annetaan vähintään 12 kuukauden vankeusrangaistus. Henkilöllä on oikeus hakea muutosta päätökseen, ja asian käsittelee riippumaton tuomioistuin.

Olen huolissani siitä, että monet yrittävät muuttaa maahan huijaten kuuluvansa erosopimuksen soveltamisalaan. Mitä suojakeinoja viranomaisilla on?

Kaikki nyt jäsenvaltioiden käytettävissä olevat, EU:n vapaata liikkuvuutta koskevan lainsäädännön mukaiset suojakeinot väärinkäytöksiä ja petoksia vastaan säilyvät myös erosopimuksessa. Viranomaiset voivat toteuttaa tarvittavia toimenpiteitä evätäkseen, lopettaakseen tai peruuttaakseen erosopimuksen nojalla myönnetyn oikeuden, jos se on saatu oikeuksien väärinkäytöllä tai petoksella, kuten lumeavioliitolla. Tällaisten toimenpiteiden on oltava oikeasuhteisia, ja niihin on sovellettava oikeudellisia muutoksenhakukeinoja.

Johtavatko oikeuksien väärinkäyttöä koskeviin säännöksiin perustuvat Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten päätökset siihen, että henkilö menettää muutoksenhakuoikeutensa?

Väärinkäytös tai petos voi johtaa oleskeluoikeuden menettämiseen mutta ei koskaan muutoksenhakuoikeuden menettämiseen. Nykyäänkin jäsenvaltiot voivat rajoittaa sellaisten unionin kansalaisten oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen, jotka ovat todistettavasti käyttäneet väärin unionin oikeutta (**esimerkiksi solmimalla lumeavioliiton**). Kun kansalliset viranomaiset ovat näyttäneet väärinkäytöksen tai petoksen toteen, asianomaisella henkilöllä on täydet muutoksenhakuoikeudet, mukaan lukien oikeus oleskella maassa muutoksenhaun käsittelyn ajan.

Yhteisen raportin mukaan Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset voivat suorittaa järjestelmällisiä rikollisuutta ja turvallisuutta koskevia tarkistuksia kaikista henkilöistä, jotka hakevat uudenlaista asemaa Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Onko tämä mahdollista?

Kyllä. Brexit-tilanne on aivan erityinen, koska Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten on tehtävä perustavanlaatuinen päätös siitä, pitäisikö Yhdistyneen kuningaskunnan näkökulmasta aiemmin etuoikeutetussa asemassa olleille asukkaille myöntää loppuiäkseen suojattu oleskeluoikeus Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

Tässä yhteydessä on asianmukaista, että Yhdistynyt kuningaskunta luo uudenlaisen menettelyn niille, jotka hakevat tällaista uudenlaista asemaa Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Uudessa menettelyssä on kuitenkin otettava huomioon nykyiset EU:n vapaata liikkuvuutta koskevat säännöt. Tämä tarkoittaa sitä, että Yhdistynyt kuningaskunta voi brexitin jälkeen poistaa maasta ennen brexitiä rikoksen tehneitä unionin kansalaisia vain, jos poistaminen olisi mahdollista jo nykyisten sääntöjen mukaan.

Hallinnolliset menettelyt

Olemme kuulleet paljon Yhdistyneen kuningaskunnan myöntämästä erityisasemasta. Sovelletaanko sitä brexitin jälkeen unionin kansalaisiin ja mitä se tarkoittaa?

Brexitin jälkeen kaikkien unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä, jotka asuvat Yhdistyneessä kuningaskunnassa, on haettava Yhdistyneeltä kuningaskunnalta erityisasemaa. Vaikka erityisasemasta säädetään Yhdistyneen kuningaskunnan laissa, ehdot sen saamiseksi ja menettämiseksi eivät ole sen tiukempia kuin nykyisissä EU:n vapaata liikkuvuutta koskevissa säännöissä vahvistetut edellytykset pysyvän oleskeluoikeuden saamiseksi tai menettämiseksi. Tämä tarkoittaa, että

- a) kaikki, joilla olisi oikeus pysyvään oleskeluun unionin vapaata liikkuvuutta koskevien sääntöjen nojalla, on oikeus Yhdistyneen kuningaskunnan myöntämään erityisasemaan;
- b) Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset voivat vapaasti myöntää erityisaseman myös sellaisille henkilöille, jotka eivät voisi saada pysyvää oleskeluoikeutta EU:n vapaata liikkuvuutta koskevien sääntöjen nojalla;
- c) kukaan, joka ei voisi EU:n vapaata liikkuvuutta koskevien sääntöjen nojalla menettää pysyvää oleskeluoikeuttaan, ei voi menettää Yhdistyneen kuningaskunnan myöntämää erityisasemaa;
- d) unionin kansalaisille ja heidän perheenjäsenilleen taataan oikeus olla poissa Yhdistyneestä kuningaskunnasta enintään viiden vuoden ajan menettämättä Yhdistyneen kuningaskunnan myöntämää erityisasemaa; ja
- e) Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset voivat päättää olla peruuttamatta erityisasemaa, vaikka henkilö olisi poissa yli viisi vuotta.

Toisin kuin nykyisten vapaata liikkuvuutta koskevien EU:n sääntöjen mukaan, kaikkien Yhdistyneessä kuningaskunnassa asuvien unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä on haettava erityisasemaa, jotta heidän oleskelunsa jatkumiselle on oikeusperusta. Jos oleskelu ei ole vielä kestänyt erityisaseman edellyttämää viittä vuotta, heidän on haettava ensin väliaikaista oleskelulupaa. Erityisasema **ja siitä myönnettävä Yhdistyneen kuningaskunnan asiakirja** vahvistavat heidän oleskeluoikeutensa.

Jos unionin kansalaisella on Yhdistyneen kuningaskunnan erityisasema, menettääkö hän nykyiset oikeutensa?

Kaikki ehdot Yhdistyneen kuningaskunnan erityisaseman saamiseksi ovat vähintään yhtä edulliset kuin EU:n nykyiset vapaata liikkuvuutta koskevien sääntöjen ehdot pysyvän oleskeluoikeuden saamiseksi. Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisilla ei ole harkintavaltaa hakemuksen hylkäämiseen muilla perusteilla kuin EU:n nykyiset säännöt sallivat. Ketään suojeluun oikeutettua ei unohdeta.

Yhdistyneen kuningaskunnan myöntämän erityisaseman menettämiseen sovelletaan kansalaiselle edullisempia ehtoja kuin EU:n nykyisissä vapaata liikkuvuutta koskevissa säännöissä, sillä unionin kansalaiset ja heidän perheenjäsenensä voivat poistua Yhdistyneestä kuningaskunnasta viideksi vuodeksi menettämättä erityisasemaansa. **Nykyisten sääntöjen mukaan raja on ollut kaksi vuotta.** Toisaalta kuten nytkin, unionin kansalaiset voivat menettää erityisaseman, jos he syyllistyvät rikokseen Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Jos rikos tapahtuu eron jälkeen, erityisaseman menettämisestä päätetään Yhdistyneen

kuningaskunnan kansallisen lainsäädännön ja kaikkien kansainvälisten oikeudellisten välineiden Yhdistynyttä kuningaskuntaa velvoittavien sääntöjen mukaisesti.

Mikä estää Yhdistynyttä kuningaskuntaa muuttamasta lakejaan erityisasemasta tulevaisuudessa?

Erosopimuksessa tehdään selväksi, että yksittäisille kansalaisille jo myönnettyä Yhdistyneen kuningaskunnan erityisasemaa ei voida poistaa muilla perusteilla kuin erosopimuksessa erikseen mainitaan. Erosopimukseen perustuvat oikeudet ovat kansainvälisoikeudellisesti sitovia, ja unionin kansalaiset voivat suoraan vedota erosopimuksen mukaisiin oikeuksiinsa Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Yhdistyneen kuningaskunnan on annettava sellaista lainsäädäntöä, jolla erosopimukseen perustuvat kansalaisten oikeudet sisällytetään Yhdistyneen kuningaskunnan kansalliseen lainsäädäntöön.

Erosopimukseen perustuvia unionin kansalaisten oikeuksia koskeva Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädäntö menee muun Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön edelle. Tämä tarkoittaa sitä, että Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännöllä ei voida vahingossa poistaa erosopimuksella suojattuja oikeuksia. Jos Yhdistyneen kuningaskunnan parlamentti päättäisi tulevaisuudessa kumota lainsäädäntöä, jolla pannaan täytäntöön unionin kansalaisten oikeuksia, tämä rikkoisi erosopimusta. Sopimusrikkomus johtaisi sekä itse erosopimukseen että kansainväliseen oikeuteen perustuviin seuraamuksiin.

Mitä on ”riippumattoman kansallisen viranomaisen” tehtävä Yhdistyneessä kuningaskunnassa?

Kansalaisten oikeuksia koskevien erosopimuksen sääntöjen täytäntöönpanoa ja soveltamista valvoo Yhdistyneessä kuningaskunnassa riippumaton kansallinen viranomainen. Osapuolet keskustelevat tämän viranomaisen tehtävistä ja roolista muun muassa kansalaisten valitusten osalta neuvottelujen seuraavassa vaiheessa, ja ne otetaan huomioon erosopimuksessa. Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen ja komission välillä pitäisi olla säännöllistä tiedonvaihtoa. Jotta tästä riippumattomasta viranomaisesta olisi todellista lisäarvoa kansalaisille, komission mielestä sen pitäisi voida vastaanottaa valituksia kansalaisilta, jotka katsovat, että heidän erosopimukseen perustuvia oikeuksiaan on loukattu, sekä tutkia viranomaisten toimintaa.

Ottaen huomioon, miten EU:n nykyisiä vapaata liikkuvuutta koskevia sääntöjä on sovellettu Yhdistyneessä kuningaskunnassa, olen huolissani siitä, että uusi järjestelmä ei toimi käytännössä.

Yhdistynyt kuningaskunta on toimittanut yksityiskohtaisia tietoja toimista, joita se aikoo toteuttaa, jotta sopimus saadaan pantua täytäntöön. Toimet kirjataan erosopimukseen.

Konkreettisten takeiden antamiseksi kansalaisille olemme varmistaneet, että kaikkia vapaata liikkuvuutta koskevan direktiivin menettelyllisiä takeita sovelletaan. Tämä tarkoittaa sitä, että kaikkiin oleskeluoikeutta rajoittaviin päätöksiin on mahdollista hakea muutosta. Se tarkoittaa myös sitä, että kyseinen kansalainen säilyttää kaikki erosopimukseen perustuvat oikeudet siihen asti, kunnes lopullinen päätös on tehty, mukaan lukien oikeudellinen päätös muutoksenhakumenettelyn päätteeksi.

Täytän Yhdistyneen kuningaskunnan pysyvän oleskeluoikeuden ehdot mutta en ole hakenut pysyvän oleskeluoikeuden osoittavaa todistusta. Pitäisikö minua tehdä hakemus ennen brexitiä?

Et tarvitse tällaista asiakirjaa ennen brexitiä, jotta sinulla olisi oikeus oleskella pysyvästi Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Sen hakemisesta jo nyt voi kuitenkin olla hyötyä, jos haluat hakea Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisuutta ennen kuin uutta erityisasemaa koskeva järjestely on käytössä. Siitä voi olla myös tukea, jos puoliso on EU:n ulkopuolisen maan kansalainen ja hän hakee viisumia Yhdistyneen kuningaskunnan kansallisten maahanmuuttosääntöjen mukaisesti. Jos haluat vain vahvistaa oikeutesi oleskella Yhdistyneessä kuningaskunnassa eron jälkeen, Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset neuvovat odottamaan uutta erityisasemaa koskevan järjestelyn käyttöönottoa, joka tapahtuu todennäköisesti ennen vuoden 2018 loppua.

Yhdistyneessä kuningaskunnassa asuvana EU:n kansalaisena minun ei tarvitse hakea nyt oleskelulupaa. Täytyykö minun hakea sitä brexitin jälkeen? Jos täytyy, miksi?

Toisin kuin nyt, kaikkien Yhdistyneessä kuningaskunnassa asuvien EU:n kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä on jatkossa hankittava Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön mukainen erityisasema, jotta heidän oleskelunsa jatkamisella on oikeusperusta. Erityisasema **ja siitä myönnettävä Yhdistyneen kuningaskunnan asiakirja** vahvistavat heidän oleskeluoikeutensa. Uudella asiakirjalla pystyt todistamaan maahanmuuttaja-asemasi Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten ja poliisin lisäksi työnantajille, pankeille, vuokranantajille ja muille tahoille.

Pelkään pahoin, että Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten suunnittelema uusi hallinnollinen menettely unionin kansalaisia varten osoittautuu painajaismaiseksi. Miten EU on suojellut oikeuksiani neuvotteluissa?

Yhdistynyt kuningaskunta suunnittelee uutta järjestelmää, jossa erityisaseman hakemiseen tarvittavat hallinnolliset menettelyt ovat läpinäkyviä, sujuvia ja yksinkertaisia, jotta vältetään tarpeetonta hallinnollista raskautta. Se ei muistuta nykyistä pysyvän oleskeluoikeuden hakumenettelyä.

Hakulomakkeista tehdään lyhyet, yksinkertaiset ja käyttäjäystävälliset, ja ne mukautetaan erosopimuksesta johtuviin olosuhteisiin.

Erosopimuksen mukaan Yhdistynyt kuningaskunta ei voi asettaa enempää vaatimuksia kuin on välttämätöntä ja kohtuullista sen määrittämiseksi, täyttyvätkö oleskeluoikeuden perusteet. Erosopimukseen sisällytetään samankaltaisia määräyksiä näyttövaatimuksista kuin EU:n vapaata liikkuvuutta koskevassa lainsäädännössä.

Mielestäni maahanmuuttoa koskevat Yhdistyneen kuningaskunnan hallinnolliset menettelyt ovat liian raskaita. Onko tekeillä mitään sääntöjä tai takeita, joista saisin apua hakumenettelyssä?

Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset auttavat uuden erityisaseman hakijoita hakumenettelyssä, jotta hakijat osaisivat todistaa täyttävänsä ehdot ja jotta vältettäisiin virheet tai laiminlyönnit, jotka voivat vaikuttaa hakemusta koskevaan päätökseen. Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset antavat hakijoille mahdollisuuden toimittaa täydentäviä todisteita tai korjata puutteita, jos hakemuksesta näyttää yksinkertaisesti unohtuneen jotain. Näyttöön

sovelletaan joustoa, jotta Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisilla on tarvittaessa harkintavaltaa hyväksyä hakemus. Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset auttavat hakijoita sen osoittamisessa, että heillä on oikeus uuteen Yhdistyneen kuningaskunnan erityisasemaan. Heikommassa asemassa oleville hakijoille tarjotaan samantapaisia tukipalveluja kuin Yhdistyneessä kuningaskunnassa tarjotaan tällä hetkellä esimerkiksi lähikirjastoissa.

Hain Yhdistyneessä kuningaskunnassa EU-rekisteröintitodistusta (*registration certificate*) kaksi vuotta sitten. Kokosin lähes sata sivua asiakirjoja varmistaakseni, että Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset ymmärtävät minun täyttävän ehdot. En halua tehdä samaa uudestaan. Onko menettely tällä kertaa toisenlainen?

Kyllä. Yhdistyneen kuningaskunnan uudessa järjestelyssä erityisaseman hakemiseksi ei aseteta enempää vaatimuksia kuin on välttämätöntä ja kohtuullista sen määrittämiseksi, täyttyvätkö oleskeluoikeuden perusteet. Erosopimukseen sisällytetään samankaltaisia määräyksiä näyttövaatimuksista kuin EU:n vapaata liikkuvuutta koskevassa lainsäädännössä. Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset myös pyrkivät käyttämään niiden käytettävissä jo olevia todisteita (***kuten palkkaverotietoja***), jotta hakijoiden tarvitsisi toimittaa vähemmän todisteita.

Toisin sanoen hakijoiden tarvitsee toimittaa ainoastaan välttämättömimmät todisteet, jotka osoittavat heidän täyttävän erityisasemaa koskevat ehdot. ***Työssä käyvien osalta tämä tarkoittaa henkilöllisyystodistusta, näyttöä viiden vuoden työskentelystä Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja näyttöä siitä, että hakija asuu edelleen Yhdistyneessä kuningaskunnassa.***

Minulle on epäselvää, millä perusteilla Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset päättävät unionin kansalaisten uudesta erityisasemasta. Saisinko selvennystä?

Ehdot, joilla unionin kansalaiset voivat saada uuden erityisaseman Yhdistyneessä kuningaskunnassa, eivät ole sen tiukempia kuin tällä hetkellä vapaata liikkumista koskevassa EU:n lainsäädännössä. Näin varmistetaan, että kaikkien unionin kansalaisten, jotka olisivat oikeutettuja EU:n vapaata liikkuvuutta koskevan lainsäädännön mukaiseen oleskeluoikeuteen, oleskeluoikeus vahvistetaan. Jos unionin kansalaisella olisi EU:n lainsäädännön nojalla oikeus pysyvään oleskeluun, hänellä on oikeus pysyvään asemaan Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

Mihin mennessä unionin kansalaisten on haettava uutta asemaa Yhdistyneessä kuningaskunnassa?

Unionin kansalaisilla ja heidän perheenjäsenillään on vähintään kaksi vuotta aikaa hakea uutta asemaa. Tänä aikana ja siihen saakka, kun heidän hakemuksensa on käsitelty, heidän oikeutensa pysyvät nykyisellään.

Onko mitään varotoimia niiden hyväksi, joiden hakemukset myöhästyvät?

Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset soveltavat kohtuutta unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä hakemusten myöhästymiseen, jos myöhästymiseen on jokin hyvä syy. Jos viranomaiset eivät hyväksy myöhästynyttä hakemusta, hakijalla on vielä mahdollisuus valittaa päätöksestä riippumattomaan Yhdistyneen kuningaskunnan tuomioistuimeen.

Jotkin maahanmuuttoa koskevat hakemukset tulevat Yhdistyneessä kuningaskunnassa erittäin kalliiksi. Kuinka paljon Yhdistyneen kuningaskunnan

viranomaiset veloittavat brexitin jälkeen unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä erityisasemaa koskevista hakemuksista?

Yhdistynyt kuningaskunta myöntää tällaiset asiakirjat maksutta (*niille, joilla on voimassa oleva, ennen brexitiä EU:n vapaata liikkuvuutta koskevan lainsäädännön nojalla myönnetty pysyvän oleskeluoikeiden todistava asiakirja*) tai vastaavansuuruudesta maksusta kuin britit maksavat samankaltaisista asiakirjoista (*eli Yhdistyneen kuningaskunnan passista, josta veloitetaan tällä hetkellä noin 70 puntaa*).

Unionin kansalaisilla on nykyisellään mahdollisuus valittaa Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten päätöksistä. Onko tämä oikeus suojattu myös brexitin jälkeen?

Kyllä, tämä oikeus on kirjattu yhteiseen raporttiin.

Mitä tapahtuu niille unionin kansalaisille, joiden uudenlaista asemaa koskevat hakemukset hylätään? Voivatko he pysyä Yhdistyneessä kuningaskunnassa sillä aikaa kun muutoksenhaku on vireillä?

Unionin kansalaiset, joiden asemaa koskeva hakemus brexitin jälkeen hylätään, voivat hakea muutosta oikeusteitse. He säilyttävät oleskeluoikeutensa, kunnes alkuperäinen päätös tai **muutospäätös** on lainvoimainen. Kuten nytkin EU:n vapaata liikkuvuutta koskevan lainsäädännön mukaan, Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisilla on poikkeustapauksissa oikeus poistaa hylätty hakija maasta jo ennen kuin lopullinen tuomio on annettu, mutta ne eivät saa estää tätä henkilöä esittämästä puolustustaan henkilökohtaisesti muutoin kuin poikkeuksellisissa olosuhteissa.

Minulla on jo Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten viime vuonna myöntämä asiakirja, jossa vahvistetaan pysyvä oleskeluoikeuteni. Toivon, että kaltaiseni henkilöt voivat jäädä maahan ilman vaikeuksia.

Kyllä voivat. Sinun on haettava uudenlaista pysyvää asemaa ("**erityisasemaa**") Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Koska sinulla kuitenkin jo on nykyiseen vapaan liikkuvuuden oikeuteen perustuvan pysyvän oleskeluoikeuden todistava asiakirja, hallinnollinen menettely on hyvin kevyt. Sinun on vain esitettävä henkilöllisyystodistus, ilmoitettava mahdollisista rikostuomioista ja osoitettava, että asut edelleen Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Uusi oleskelulupa myönnetään sinulle maksutta.

Sosiaaliturva

Olen britti ja työskentelen Espanjassa. Saavutan pian eläkeiän. Mitä tapahtuu julkisen eläkejärjestelmän oikeuksilleni brexitin jälkeen?

Julkisen eläkejärjestelmän oikeutesi pysyvät entisellään. Sinulla on oikeus eläkkeeseen samoin edellytyksin kuin tällä hetkellä, eläkkeen määrä lasketaan samojen sääntöjen mukaan, ja jos haluat muuttaa, voit jopa siirtää eläkkeesi toiseen EU-maahan ja saada siihen vuotuiset korotukset.

Olen eläkkeellä, ja saan julkisen järjestelmän mukaista eläkettä sekä Yhdistyneestä kuningaskunnasta että Sloveniasta, jossa työskentelin aiemmin. Tapahtuuko eläkkeelleni jotain brexitin jälkeen?

Eläkkeesi ei muutu. Saat entiseen tapaan julkisen järjestelmän eläkettä Yhdistyneestä kuningaskunnasta ja Sloveniasta.

Työskentelin aikoinaan 12 vuotta Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Sitten muutin, ja työskentelen nyt Itävallassa. Kun jään eläkkeelle (noin vuonna 2035), mitä tapahtuu Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja Itävallassa kertyneille työ- ja vakuutuskausille?

Työskentelykaudet otetaan jatkossakin huomioon, ja saat eläkkeelle jäädessäsi eläkettä Yhdistyneestä kuningaskunnasta (*sen osan, joka vastaa 12 vuoden työskentelyäsi siellä*) ja Itävallasta (*siellä kertyneiden työvuosien osalta*) samoin edellytyksin, joita sovelletaan tällä hetkellä Euroopan unionissa.

Olen tehnyt koko työurani Yhdistyneessä kuningaskunnassa, ja vietän nyt eläkepäiviä Ranskassa. Sovelletaanko Yhdistyneen kuningaskunnan julkisen järjestelmän eläkkeeseeni vuotuisia korotuksia vielä brexitin jälkeen?

Yhteisessä raportissa todetaan selvästi, että kaikkiin sosiaaliturvaetuuksiin, kuten vanhuuseläkkeeseen, sovelletaan jatkossakin kansallisten sääntöjen mukaisia korotuksia.

Jos päätän lähteä Yhdistyneestä kuningaskunnasta tulevaisuudessa, saanko pitää sosiaaliturvaetuuteni?

Jos kuulut erosopimuksen suojan piiriin, kaikki sovellettavat sosiaaliturvaetuudet ovat edelleen siirrettävissä EU:n jäsenvaltioihin ja Yhdistyneeseen kuningaskuntaan samalla tavalla kuin EU:n nykyisten sääntöjen mukaan.

Asun ja työskentelen Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Voin nykyisellään saada vaivattomasti hoitoa paikallisessa sairaalassa. Tuleeko tähän muutos?

Tilanne ei muutu brexitin jälkeen.

Olen tehnyt koko työurani Belgiassa ja muuttanut eläkkeelle päästyäni Yhdistyneeseen kuningaskuntaan. Voin nykyisellään saada vaivattomasti hoitoa paikallisessa sairaalassa. Tuleeko tähän muutos?

Tilanne ei muutu brexitin jälkeen. Belgia korvaa jatkossakin tulevat terveydenhuoltokulusi, kuten nyt.

Olen luottanut eurooppalaisen sairaanhoitokortin (EHIC) takaavan sairaanhoidon, jos tarvitsen sitä ulkomailla. Päteekö kortti edelleen?

Jos olet ulkomailla brexitin toteutuessa joko tilapäisesti tai asumassa, kuulut EHIC-järjestelmän piiriin niin kauan kuin tilanteesi pysyy ennallaan.

Ammattipätevyys

Mitä tarkoitetaan ammattipätevyydellä?

Ammattipätevyydellä tarkoitetaan pätevyyttä, jonka henkilö lainsäädännön tai hallinnollisten määräysten mukaan tarvitsee saadakseen oikeuden harjoittaa tiettyä ammattitoimintaa. Esimerkiksi tiettyjen ammattinimikkeiden (**mm. lääkäri, asianajaja, arkkitehti**) käyttöoikeus on rajattu lainsäädännöllä tai hallinnollisin määräyksin henkilöille, joilla on tietty ammattipätevyys. Ammattipätevyys voidaan osoittaa tutkintotodistuksilla ja muunlaisilla todistuksilla tai näytöllä pätevyydestä ja/tai ammatillisesta kokemuksesta.

Miten pätevyteen suhtaudutaan nyt, kun henkilö muuttaa yhdestä jäsenvaltiosta toiseen?

Unionin kansalaisilla on oikeus harjoittaa ammattia itsenäisenä ammatinharjoittajana tai palkattuna työntekijänä muissakin jäsenvaltioissa kuin siinä, jossa he ovat hankineet pätevyytensä. Jäsenvaltiot ovat velvollisia ottamaan huomioon muissa jäsenvaltioissa hankitun pätevyyden. Tiettyjä ammatteja varten (**lääkärit, sairaanhoitajat, hammaslääkärit, eläinlääkärit, kätilöt, proviisorit ja arkkitehdit**) on olemassa automaattisen tunnustamisen järjestelmä, joka perustuu yhteisiin koulutuksen vähimmäisvaatimuksiin. Sen jäsenvaltion, jossa tunnustamista pyydetään, on annettava päätös kyseisen pätevyyden tunnustamisesta tai hylättävä hakemus, jolloin päätökseen voidaan hakea muutosta kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Unionin järjestelmää ei sovelleta EU:n ulkopuolisten maiden kansalaisten tekemiin hakemuksiin. EU:n ulkopuolisessa maassa hankittu pätevyys kuuluu unionin järjestelmän piiriin vain siinä tapauksessa, että se on rinnastettu unionin pätevyyteen sen jälkeen, kun ammattia on harjoitettu kolmen vuoden ajan siinä jäsenvaltiossa, joka on ensimmäisenä tunnustanut sen.

Olen brittiarkkitehti, ja asun ja työskentelen Virossa. Pystynkö edelleen harjoittamaan ammattiani?

Kyllä. Jos sinulla on asuinmaassasi (tai työskentelymaassa, jos on kyse rajatyöntekijästä) tunnustettu ammattipätevyys, pätevyyden tunnustamisesta tehty päätös on siellä edelleen voimassa, ja voit jatkaa ammatin harjoittamista.

Olen hakenut pätevyyteni tunnustamista. Mitä tapahtuu, jos en saa päätöstä ennen brexitiä?

Jos olet hakenut tunnustamista ennen määräaikaan sen jäsenvaltion toimivaltaiselta viranomaiselta, jossa asut (tai jossa työskentelet, jos olet rajatyöntekijä), tunnustamismenettely saatetaan päätökseen ennen määräaikaan sovellettujen unionin sääntöjen mukaisesti. Tämän on tarkoitus sujuvoittaa menettelyä ja varmistaa myönteinen lopputulos, kunhan hakemus on perusteltu.

[1] https://ec.europa.eu/commission/publications/joint-report-negotiators-european-union-and-united-kingdom-government-progress-during-phase-1-negotiations-under-article-50-teu-united-kingdoms-orderly-withdrawal-european-union_en

[2] Ks. kohta 11, hallinnollisia menettelyjä koskeva Yhdistyneen kuningaskunnan tekninen huomautus, 8.marraskuuta: <https://www.gov.uk/government/publications/citizens-rights-administrative-procedures-in-the-uk/technical-note-citizens-rights-administrative-procedures-in-the-uk>.

[3] Tätä tärkeää asiaa on tarkoitus käsitellä neuvottelujen toisessa vaiheessa. Ks. https://ec.europa.eu/commission/publications/communication-commission-european-council-article-50-state-progress-negotiations-united-kingdom-under-article-50-treaty-european-union_en